

Världssopranen **MALIN BYSTRÖM** *i spännande premiär*

TORS DAG 29 NOVEMBER 2018
kl 19.00 DE GEERHALLEN NORRKÖPING

FREDAG 30 NOVEMBER 2018
kl 19.00 CRUSELLHALLEN LINKÖPING

Introduktioner kl 18.30 Filip Draglund

Norrköpings Symfoniorkester

Dirigent **Anja Bihlmaier**

Solist **Malin Byström** sopran

Konsertmästare **Oskar Treitler**

HAYDN

Symfoni nr 60
"Il Distratto"

BYSTRÖM

Notes from
the City of the Sun

- paus -

SCHUMANN

Symfoni nr 4

Välkommen till Norrköpings Symfoniorkester! Checka gärna in, ta bilder i foajé och konsertsal och berätta att du är här! Innan konserten börjar ber vi dig dock stänga av telefon och kamera, eftersom ljuset från skärmar stör både publik och artister. Under konsert är fotografering och ljudupptagning ej tillåten. I applådtacket går det bra att ta bilder igen. Hoppas du får en riktigt fin konsertupplevelse med oss!

-en del av Scenkonst Öst

Anja Bihlmaier

Den tyska dirigenten Anja Bihlmaier – under senare år verksam som förstedirigent vid Staatsoper Kassel – har från och med 2018 övergått till en tillvaro som heltidsfrilansande dirigent – nu med hela världen som sitt arbetsfält.

Den svenske dirigenten Patrik Ringborg, sedan länge generalmusikdirektör vid anrika Staatsoper Kassel (där dessutom en av Tysklands äldsta orkester återfinns), har alltså länge haft Anja Bihlmaier som en nära kollega.

Under senare år har Anja Bihlmaier fått många prestigefulla erbjudanden. Säsongen 2017/2018 ledde hon konserter med bland annat Stockholmsfilharmonikerna, Göteborgs-symfonikerna, Volksoper Wien och Deutschen Symphonie-Orchester. Innevarande säsong väntar en rad uppdrag. Förutom sin debut med Norrköpings-symfonikerna kommer hon den närmsta tiden att dirigera bland annat hovkapellet (Kungliga operan), Trondheims-symfonikerna, Malmösymfonikerna, Norrlandsoperans orkester, Nürnberger Symphoniker, Aarhus symfoniska orkester och Brandenburger Symphoniker i Berlin.

Malin Byström

Det sägs att den legendariske operasångaren Placido Domingo fullkomligt öste beröm över sin motspelerska Malin Byström, då hon gjorde titelrollen i Massenets Thaïs vid operan i Valencia.

Malin Byström, född i Helsingborg, är en opera- och konsertsångerska som gått från klarhet till klarhet – och som i år dessutom utnämnts till hovsångerska; en hederstitel instiftad av Gustav III och där ärobeviset än idag utdelas av kungen personligen. Titeln hovsångare/hovsångerska ges traditionellt till sångare verksamma vid Kungliga operan.

Sitt genombrott fick Malin Byström då hon år 2002 gjorde Amalia i Verdis sällan framförda I masnadieri (Rövarna/Rövarbandet), vid Royal Opera House i London. Efter inbrott vid statsoperan i München och festspelen i Salzburg och Aix-en-Provence gjorde hon 2007 sin svenska operadebut, då hon sjöng Marguerites roll i Gounods Faust. Året därefter mottog hon Birgit Nilsson-stipendiet.

Efter ytterligare roller vid både Göteborgsoperan och Kungliga operan har Malin Byström gjort internationell karriär med framträdanden på en lång rad ledande scener, inklusive Metropolitan i New York. Hennes dynamiska och lyriska sopran har numera uppmärksammats världen runt.

JOSEPH HAYDN (1732–1809)

Symfoni nr 60 "Il Distratto" C-dur (23')

Joseph Haydn: en lika produktiv som mångsidig tonsättare. Haydns långa karriär omspannar en utveckling som innefattar alltifrån tidiga kompositioner i senbarock stil (med drag av både Porpora och C P E Bach) till en wienklassicistisk stil som han odlade till fulländning – och mot slutet musik som förebådar en gryende romantik.

Under en stor del av sitt liv var Haydn anställd vid den mycket musikintresserade fursten Nikolaus Esterházy's hov. Där fick Haydn disponera en väl tilltagen orkester. Konserterna inrymde allt från kammarmusik till symfonier och operor.

Nikolaus Esterházy, en av det dåtida Österrike-Ungerns rikaste män, gjorde stora tillbyggnader vid den adliga släktens medeltida slott och lät dessutom uppföra både ett sommarslott och en teater.

Redan efter att ha skrivit sin första symfoni anställdes Joseph Haydn som kapellmästare vid hovet kring familjen Esterházy. Från mitten av 1760-talet tillbringade hovet allt längre tid vid sommarslottet, där Haydn lät uruppföra flera av sina operor. Haydn skrev ett tjugotal operor – dramatiskt laddade verk som först på senare år börjat återupptäckas.

Från 1790-talet vistades Haydn mycket i London, där han dels kom i kontakt med Händels musik och återfick intresset för att skriva sakral musik, dels uruppförde en rad nya symfonier (de så kallade Londonsymfonierna, nr 93–98). Under hemresan kom han i kontakt med Beethoven, som fick löfte om att bli hans elev.

Joseph Haydn skrev en rad kyrkliga mässor, där solister, kör och orkester vävs samman; mest känt bland dessa verk torde vara oratoriet Skapelsen. Att Haydn vid sidan av mycket annat också etablerade stråkkvartetten – som blev en ny, mycket omhuldad genre – är välkänt.

NORRKÖPINGS SYMFONI

Violin 1

1:e konsertmästare
Henrik Jon Petersen, Vakant

Alt. konsertmästare Mikael Wenhov

2:e konsertmästare Paul Waltman

Carina Beckett, Sarah Dodd Falkebring,
Matts Eriksson, Josep Esteve,
Lars Hedborg, Magnus Ivarson,
Tanja Kaitaniemi, Kristina Lindholm
Vahlöf, Ingrid Olsson, Nina Söderberg,
Johanna Tafvelin, Anders Törnqvist

Violin 2

Ruth Anderberg*, Fredrik Anderberg**,
Håkan Jonsäll**, Lars Andersson,
Boel Bengtsson, Karín Engström,
Åsa Holm, Anne Holmer, Jin Hägerström,
Richard Michelin, Mohamed Sharara,
Sonja Vrieze, Vakant

Viola

Lennart Falkebring*, Crista Bergendahl**,
Gunnar Enbom**, Nanako Akai, Jenny
Augustinsson, Björn Carlén, Erika
Gabrielsson Backlund, Pernilla Rönnlund,
Markku Sorri, Karin Svanberg Ancker,
Vakant

Cello

Solocellist Niklaas Veltman

Pelle Hansen*, Fredrik Lindström**,
Sofia Petersen**, Torstein Dalene,
Erik Uusjärvi, Leif Vahlöf,
Ingrid Åkerblom, Vakant

Kontrabas

Björn Malmqvist*, Jan Duda**,
Anna-Cecilia Bergman**(tjl),
Emma Josefsson Bjørnevik (tjl),
Sara Buschkühl (vik), Johan
Strindberg (vik), Daniel R Thomas,
Roine Uddfeldt, Vakant

* Stämledare, ** Alternande stämledare,

ORKESTER 2018–2019

Flöjt

Teodor Tirlea*, Annica de Val**, Vakant

Oboe

Pelin Lius*, Thomas Bodin**, Vakant

Klarinett

Johnny Jannesson*, Lars Paulsson**,
Alvaro Pastor Jimenez

Fagott

Linus Björnstam*,
Eva Pettersson Veltman**, Vakant

Horn

Lennart Langer*, Anna Ahlenius**,
Jan Lejonclou, Lars Thapper,
Elisabeth Åkervall

Trumpet

Elias Svanberg*, Filip Draglund**,
Stefan Mattsson

Trombon

Eric Svensson*, Christoph Schnaithmann**

Bastrombon

Johan Wiklund**

Tuba

Ole Christian Grønning*

Pukor

Lars Gärd*, Anders Dahlstedt**

Slagverk

Martin Orraryd*, Petter Svensson**

Harpa

Delphine Constantin Reznik*

Trots att Haydn brukar kallas ”Symfonins fader” var det inte han som uppfann formen. Men han etablerade en standardform, ett slags prototyp, och bidrog till att utveckla barockens tresatsiga ”Sinfonia” till den mer dramatiska och fyrsatsiga form som blev stilbildande under den wienklassicistiska epoken.

Att studera Haydns symfonier är som att ta jordprov i den klassiska symfonins urgrund. Han komponerade närmare 110 symfonier – låt vara att den gängse numreringen upptar 104. Nämnas kan att brodern Mikael var ganska produktiv han också, med bland annat 40 symfonier.

Formmässig säkerhet, växlingsrik dynamik, klarhet, humor och musikantisk uppfinningsrikedom – Haydns musik charmade många. Hans symfonier togs emot mycket positivt och kompositören blev snart ett aktat namn i Wien – där han för övrigt gärna gästade Mozart i dennes våning när nya verk skulle provspelas.

Många av Haydns symfonier har fått smeknamn. Nummer 96 kallas Miraklet, sedan en stor ljuskrona fallit i golvet under ett framförande men utan att någon kom till skada. Andra symfonier har fått namn som Filosofen, Hönan, Björnen, Drottningen...

Kvällens symfoni, nr 60, komponerad 1775, har fått tillnamnet ”Der Zerstreute” (Den distraherade), ett namn som återgår på originaltiteln ”Le distrait” av fransmannen Regnard, som Haydn alltså skrev musik till. Haydns symfoni nr 60 återgår i mångt och mycket på just denna teatermusik, komponerad året innan.

Symfoni nr 60 är ett ljust, infallsrikt verk, fyllt av ett slags leende humor – och visst kan man här ana att mycket av Mozarts musik är sprungen från den tradition ”fader Haydn” etablerade.

BRITTA BYSTRÖM (f 1977)

Notes from the City of the Sun (25')

Beställningsverk av Malmö Symfoniorkester och Norrköpings Symfoniorkester.
Uruppförande (Malmö 22/11, Norrköping 29/11)

Britta Byström, född i Sundsvall, började sin bana som ung trumpetare. ”Mitt intresse för musik vaknade snabbt i den musikaliska miljö som fanns i den kommunala musikskolan och det blev en bra grund för mig”, har hon senare berättat.

Så småningom började hon komponera – först trumpetslingor, därefter symfoniska tonsättningar för en ungdomsorkester. Vid 16 års ålder vann hon en kompositionstävling arrangerad av Umeå symfoniorkester.

Efter kompositionsstudier vid musikhögskolan i Stockholm fastnade hon alltmer för de möjligheter som symfoniorkesterns breda klangpalett erbjuder. Skrivandet av en komposition för Radiosymfonikerna år 2000 blev, som hon uttryckt det, en milstolpe. ”Då hade jag hittat det perfekta samspelet mellan tonhöjd och klangfärg, en nivå där dessa två är oskiljaktiga. Sedan dess har jag byggt vidare på det idealet.”

Britta Byströms ofta impressionistiskt präglade och som det förefaller intuitivt framkallade musik är klangbaserad. Här ljuder långa efterklanger och övertoner som spinner glittriga höljen över allsammans. Generellt är Byströms musik komplex och den kan vara nog så fordrande; här krävs av höraren ett förbehållslöst lyssnande och en öppen, nyfiken attityd.

Utöver orkestermusik skriver Byström kammarmusik, vokalmusik och opera.

De senaste åren har varit framgångsrika. År 2010 erhöll Britta Byström ett tonsätтарыs av Musikaliska akademien (där hon sedan 2016 är invald ledamot) och 2014 fick hon förstapris för sin violakonsert *A walk after dark* vid Brandenburgbiennalen. Cd:n *Invisible cities* (2014) har lovordats av kritiker och nominerades 2015 till en Grammis.

Mellan åren 2007 och 2011 var Byström huskompositör för Västerås sinfonietta. Flertalet svenska orkestrar har spelat hennes verk, och hon får numera många beställningar. Britta Byström innehar en central position i den svenska samtidsmusiken.

Notes From the City of the Sun för sopran och orkester är en tonsättning av den kinesiske poeten Bei Daos diktsvit med samma namn. Sviten består av 14 korta dikter som här blivit till 14 sånger, vilka framförs i en följd. Varje dikt har en titel som i ett ord sammanfattar dess innehåll: *Life, Love, Freedom, Child, Girl, Youth, Art, People, Labour, Fate, Faith, Peace, Motherland* och *Living*. Även titlarna är tonsatta och har i musiken fått funktionen av en dörr som öppnas mot en ny sång och en ny klangvärld. Dessa "titeldörrar" framför sångerskan alltid helt ensam, på en enda ton – ett halvt tonsteg högre för varje sång. På så sätt blir det solisten som öppnar dörren och leder lyssnaren vidare. Byström berättar: "Redan innan jag började komponera verket föreställde jag mig Malin Byströms röst som den som skulle bära musiken, öppna dörrarna, och jag är oerhört glad för att min vision kunde förverkligas!"

Bei Dao (pseudonym för Zhao Zhenkai), född 1949, tillhör gruppen av så kallade "dunkla" kinesiska poeter, som kännetecknas av sitt intresse för det personliga och intima, snarare än det kollektiva och politiska. Dao lånar gärna tekniker från filmens värld: kameran som rör sig i olika hastigheter, plötsliga klipp mellan bilderna. Byström säger: "Kanske är det denna koppling till den rörliga bilden som gör att hans dikter för mig så självklart låter sig omformas till musik, vilken ju liksom filmen existerar i tiden."

ROBERT SCHUMANN (1810–1856)

Symfoni nr 4 d-moll op 120 (29')

1. Ziemlich langsam – Lebhaft, 2. Romanze: Ziemlich langsam, 3. Scherzo: Lebhaft, 4. Langsam: Lebhaft

Robert Schumann, en av den tidiga romantikens främsta kompositörer, skrev passionerad och fantasifull musik. Ofta kränger den mellan yttre gestik och inåtblickande melankoli: mellan storsvulnen, experimentell yvighet och stilla introspektion.

Robert Schumanns musik kan på goda grunder etiketteras som ärkeromantisk. Vid sidan av tonsättandet var han journalistiskt verksam och flitig redaktör för *Neue Zeitschrift für Musik*; en tidskrift som han grundat 1834. Där lyfte Schumann fram namn som Chopin och Berlioz – och inte minst den unge Johannes Brahms, som han omedelbart höjde till skyarna (att den 20-åriga, långhåriga unge mannen samtidigt kom att bli en mycket nära vän till paret Schumann och under fler år mer eller mindre bosatt hos dem, är en spännande parentes).

Schumann grundade också (i typiskt romantisk anda) ett "vänskapsförbund", Davidsbund, där huvudmedlemmarna var fantasigestalter och där den övergripande missionen bestod i bekämpandet av musikalisk källborgerlighet.

Robert Schumanns hustru Clara, begåvad både tonsättare och pianist, betydde mycket för makens skapande, inte minst eftersom en handskada innebar att han inte kunde spela piano så virtuost som han önskat. Hustrun uruppförde en rad av hans kompositioner.

Robert Schumann skrev en mängd pianostycken (*Kinderszenen*, *Kreisleriana*) men också åtskilliga sångsamlingar (*Liederkreis*, *Frauenliebe*, *Dichterliebe* med flera).

Symfoni nr 4 i d-moll, opus 120, färdigställdes 1841 – men kom tio år senare att publiceras i en starkt omarbetad version. Det är denna version vi får höra i kvällens konsert.

Efter en uppsluppen förstasats, fylld av ljusa energier påminnande om jämnåriga kollegan Mendelssohns, följer en sublim romans, genomströmmad av en biktliknande innerlighet och därpå ett briljant orkestrerat scherzo. Symfonin mynnar i en fjärdesats som efterhand växer till en tornado av hänförd livsbejakelse.

Kommande konserter 2018–2019

VINNANDE GITARRKONSERT

TORS DAG 6 DECEMBER

19.00 De Geerhallen Norrköping

Introduktion 18.30 *Tanja Kaitaniemi*

Dirigent **Christian Kluxen**

Solist **Laura Snowden** *gitarr*

Beethoven Leonorauvertyr nr 3

Streich Augenlider, gitarrkonsert

Nielsen Symfoni nr 4

”Det Uudslukkelige”

BARNENS JUL

LÖRDAG 8 DECEMBER

15.00 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Alexander Hanson**

Danskompani **Legacy Family** från

Hageby Hus

Koreograf **Pascal Behnan**

Nötknäpparen möter streetdansare i en musiksaga för små och stora barn. Musik ur Tjajkovskijs Nötknäpparen.

JULKONSERT

FREDAG 14 DECEMBER

19.00 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Andreas Lönnqvist**

Härlig julstämning med en magnifik julkör då Norrköpings musikklasser från Hagaskolan och Navestadsskolan möter Norrköpings Symfoniorkester.

DICKENS – EN JULSAGA

ONSDAG 19 DECEMBER

18.00 Crusellhallen Linköping

TORS DAG 20 DECEMBER

19.00 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Christina Hörnell**

Berättare **Christian Zell**

Körer **Bel Cantokören, Musikaliska Sällskapetets Kammarkör, Östgöta Kammarkör**

Dickens klassiska julsaga inramad av Christmas Carols och annan engelsk julmusik.

GYLLENE UPPTAKT PÅ TRETTONDAGSAFTON

LÖRDAG 5 JANUARI

17.00 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Kristiina Poska**

Solister **Hayoung Ra** *sopran*,

Yohan Kim *tenor*

En sprudlande och festlig inledning på det nya året. Virvlande valser, polkor och härlig festmusik står på programmet!

MINGLA PÅ
TRETTONDAGSAFTON
FRÅN KL 16.
SALONGSORKESTERN
SPELAR
I FOAJÉN!

Läs mer på vår hemsida norrkopingsymfoniorkester.se

Texter Björn Gustavsson och MSO. Malin Byström foto Peter Knutsson, Anja Bihlmaier foto Neda Navaee, SON foto Björn Dahlgren.

Norrköpings Symfoniorkesters sponsorer 2018–2019

GULDPARTNER **STÅHL INVEST**

SILVERPARTNERS

Mannersons
FASTIGHETER

SEFAB SIEMENS

Övriga: Advokatfirman Glimstedt | Almroth Industrifastigheter AB | Best Western Hotel Princess | Kurt och Brita Ehlert | Gunnar Gunnarsson Fastighets AB | Holmen Paper AB | HSB | Hyresbostäder | Mattssons Fastighetsutveckling AB | Ringarums Busstrafik AB | Sumitomo SHI FW Energi AB | Swedbank | Tage Rejmes Bil AB | Tommy Holm Revisionsbyrå AB

Fonder: Fond of Music, donation från Marianne och Lennart Lindqvist | Siw Ericssdotter stiftelse, donation

SON samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan, planterar SON fem träd i Vi-skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Vd Pia Kronqvist, Konstnärlig chef Henrik Marmén, Kommunikationschef Agneta Lindmark Thomas
www.norrkopingsymfoniorkester.se, info@norrkopingsymfoniorkester.se

SCENKONST ÖST
NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER OCH ÖSTGÖTATEATERN